

**ДҮНДГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

48090 Мандалговь, Сайнцагаан сум
Утас: 70592439, 70592208, 70593208
E-мэйл: dundgovi@audit.gov.mn

2020.07.30 № 116

танай -ны № -т

ӨЛЗИЙТ СУМЫН "МОНГОЛ
АРДЫН НАМ"-ЫН ХОРООНД

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд орон нутгийн хурлын 2020 оны сонгуульд оролцох Өлзийт сумын Монгол ардын намын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2020 оны сонгуульд оролцох Иргэний хөдөлгөөний нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого "Алсын хараа-2050"-д нийцүүлэн боловсруулж, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын дүнгийн хамт Төрийн аудитын байгууллагад ирүүлж, хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Дундговь аймаг дахь Төрийн аудитын газар нь аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2020 оны сонгуульд оролцох намын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817 - 1 : 2020 Тулгуур зарчим, Төрийн аудит MNS 6817 - 6 : 2020 Нийцлийн аудитын зарчим, Төрийн аудит MNS 6817 - 8 : 2020 Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2020 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, 2020-2022 оны төсвийн төсөөллийн тухай хууль, Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого "Алсын хараа-2050" болон холбогдох бусад байгууллагаас авсан тайлан, судалгаа, мэдээллийг шалгуур болгосон.

Дүгнэлт

"Өлзийт сумын Монгол ардын нам"-ын аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2020 оны сонгуульд оролцохор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, "Алсын хараа-2050", Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

"Өлзийт сумын Монгол ардын нам"-ын мөрийн хөтөлбөр / ... хуудас/-ийг хавсаргав.

Хувийг: Өлзийт сумын сонгуулийн хороонд

Хавсралт хуудастай.

ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

П.ТӨВСАНАА

0012020425

2020 ОНЫ АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, СУМ ДҮҮРГИЙН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ ДУНДГОВЬ
АЙМГИЙН ӨЛЗИЙТ СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН МӨРИЙН
ХӨТӨЛБӨР

УРИА: НУТГИЙНХАА ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨӨ ХҮЧЭЭ НЭГТГЭЕ

РАШААНТ

2020.0H

АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, СУМ ДҮҮРГИЙН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ӨЛЗИЙТ СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН
НАМААС ДЭВШҮҮЛЭХ МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

УРИА: **Нутгийнхаа хөгжлийн төлөө, хүчээ нэгтгэе**

“Алсын хараа-2050” Монгол улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, “Дундговь аймгийн нийгэм, эдийн засгийг хөгжүүлэх 2018-2028 дунд хугацааны хөгжлийн хөтөлбөр”, “Монгол Ардын Намын 2020-2024 оны мөрийн хөтөлбөр” зэрэг бодлогын баримт бичгүүдэд суурилан иргэдийн амьдрах орчныг сайжруулах, өрхийн орлогыг нэмэгдүүлэх “БАЯЛАГ БҮТЭЭГЧ ӨЛЗИЙТ”-ийг бүтээхэээр мөрийн хөтөлбөрийг 5 үндсэн бүлэг, 27 дэд бүлэг, 91 зорилтыг хэрэгжүүлж ажиллана.

НЭГ. ИРГЭНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

- 1.1 Эрүүл иргэн
- 1.2 Боловсролтой иргэн
- 1.3 Үндэсний өв, соёл урлагийг дэмжигч иргэн
- 1.4 Эрүүл, идэвхтэй амьдралтай иргэн
- 1.5 Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний эрх оролцоог нэмэгдүүлэх
- 1.6 Ажилтай, орлоготой иргэн
- 1.7 Залуучуудын хөгжлийг дэмжинэ
- 1.8 Ахмадын хөгжлийг дэмжинэ.
- 1.9 Нийгмийн хамгааллын бодлогыг оновчтой хэрэгжүүлнэ.
- 1.10 Хүүхэд, гэр бүл эмэгтэйчүүдийн хөгжил

ХОЁР. САЙН ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО

- 2.1 Мэргэшсэн чадварлаг төрийн алба
- 2.2 Хүнд сурталгүй -цахим Дундговь
- 2.3 Шилэн тендерийг зохион байгуулна.
- 2.4 Хариуцлагатай уул уурхайг бий болгоно.
- 2.5 Ногоон хөгжлийн бодлогыг хэрэгжүүлнэ.

ГУРАВ. ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН БОДЛОГО

- 3.1 Малчдын амьжиргааг сайжруулна.
- 3.2 Малаас гарах бүтээгдэхүүний үр өгөөжийг нэмэгдүүлнэ.
- 3.3 Мал эмнэлгийн үйлчилгээг чанаржуулна.
- 3.4 Бэлчээрийн менежментийг сайжруулна.
- 3.5 Хүнсний болон газар тариаланг дэмжинэ

ДӨРӨВ. ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО

- 4.1 Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжинэ
- 4.2 Төрөлжсөн аялал жуулчлал бий болгоно.
- 4.3 Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл
- 4.4 Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулна.

ТАВ. БҮТЭЭН БАЙГУУЛАЛТ, ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН БОДЛОГО

- 5.1 Эдийн засгийн үр өгөөжөө өгөх хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлнэ.
- 5.2 Гэр хорооллын дахин төлөвлөлтийг хийнэ.
- 5.3 Хот хөдөөгийн хөгжлийн ялгааг багасгана

НЭГ. ИРГЭНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

1.1 Эрүүл иргэн.

- 1.1.1 “Элэг бүтэн Монгол” хөтөлбөрийг үргэлжлүүлж, “Хавдрын эсрэг хамтдаа” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.
- 1.1.2 “Эрүүл шүд-Эрүүл хүүхэд” хөтөлбөрийг үргэлжлүүлж, хүүхдийн хоолойн архаг /ангина/ өвчнийг эрт илрүүлж эмчлэн, ирээдүйд учрах эрүүл мэндийн эрсдэлээс бага насанд нь сэргийлэх “Эрүүл ирээдүй” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.
- 1.1.3 Эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн хангалтыг стандартын түвшинд хүргэж, хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж, эрүүл мэндийн тусlamж үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулна.
- 1.1.4 Иргэн бүрийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг оношилгоонд бүрэн хамруулах ажлыг зохион байгуулна.

- 1.1.5 Эрүүл мэндийн салбарын шилдэг ажилчдыг жил бүр шалгаруулж, эмч эмнэлгийн ажилчдын нийгмийн асуудлыг үе шаттай шийдвэрлэж, ажиллах орчин нөхцөлийг сайжруулна.

1.2. Боловсролтой иргэн

- 1.2.1 “Багшийн хөгжлийн төв”-ийг дэмжиж, мэргэжил дээшлүүлэх гадаад, дотоод сургалт, үйл ажиллагаанд хамруулж “Чадварлаг багш” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.
- 1.2.2 “Байгалийн ухаан” болон “Математик”, “Англи хэл”, “Оюунлаг Дундговь” дэд хөтөлбөрүүдийг үргэлжлүүлж, төрөлжсөн олимпиадыг орон нутгийн хэмжээнд тогтмол зохион байгуулна.
- 1.2.3 Жил бүр сургууль, цэцэрлэгийн шилдэг багш, ажилчдыг шалгаруулж боловсролын салбарын ажилчдын нийгмийн асуудал, ажиллах орчин нөхцөлийг сайжруулна.
- 1.2.4 Ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байрыг засварлах буюу шинээр барина.
- 1.2.5 “Байгалийн ухаан” “Нийгмийн ухаан” – ны кабинет байгуулж, тоног төхөөрөмжөөр хангах ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.
- 1.2.6 Багш нарын байрыг засварлах буюу шинээр барина.

1.3 Үндэсний өв, соёл урлагийг дэмжигч иргэн

1.3.1 Соёлын төвийн барилгыг ашиглалтад оруулна.

1.3.2 Орон нутгийг судлах музей байгуулна.

1.3.3 “Уртын дууч, морин хуурчдын”-II их наадам болон бусад уралдаан тэмцээнд оролцогчдыг бодлогоор дэмжиж ажиллана.

1.3.4 Жил бүр соёл, урлагийн шилдэг ажилчдыг шалгаруулж гадаад, дотоодын арга хэмжээнд туршлага судлуулах, нийгмийн асуудал, ажиллах орчин нөхцөлийг сайжруулна.

1.4 Эрүүл, идэвхтэй амьдралтай иргэн

1.4.1 Иргэд идэвхтэй хөдөлгөөн хийх, явган алхах, дугуй унах зориулалтын зам талбайтай болгоно.

1.4.2 Багуудын дунд урлаг, спортын их наадмыг 2 жил тутамд зохион байгуулна.

1.4.3 Дундговь аймгийн 2 жил тутамд зохион байгуулдаг “Бага Олимп” спортын наадамд багийг өргөн бүрэлдэхүүнтэй оролцуулж дэмжинэ.

1.4.4 Аймаг, бүсийн аварга шалгаруулах үндэсний болон олимпын төрлийн спортын уралдаан тэмцээнийг зохион байгуулна.

1.5 Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний эрх оролцоог нэмэгдүүлэх

1.5.1 Тусгай хэрэгцээ /хөгжлийн бэрхшээл/-тэй иргэдийн эрх, оролцоог хангаж, нөхөн сэргээх эмчилгээ, сувилгаа хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлнэ.

1.5.2 Тусгай хэрэгцээ /хөгжлийн бэрхшээл/-тэй иргэдэд хэрэгцээт үйлчилгээ авах нөхцөлийг бүрдүүлж нийтийн эзэмшлийн барилга талбайд зориулалтын зам, шатыг суурилуулна.

1.5.3 Тусгай хэрэгцээ /хөгжлийн бэрхшээл/-тэй иргэнд ажлын байр бий болгосон ажил олгогчид санхүүгийн урамшуулалт олгож, тусгай хэрэгцээ /хөгжлийн бэрхшээл/-тэй иргэнийг ажиллуулаагүй орон тоо тутамд төлөх, төлбөрийн хэмжээ, төрийн байгууллагын удирдах ажилтны хариуцлагыг нэмэгдүүлнэ.

1.6 Ажилтай, орлоготой иргэн

1.6.1 Өрхийн бичил бизнесийг дэмжиж, хүүгүй, барьцаагүй санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх бодлогыг хэрэгжүүлнэ.

1.6.2 Орлого багатай өрхийн ажил эрхлээгүй насанд хүрсэн гишүүдийг мэргэшил эзэмшүүлэх, ур чадварыг нь ахиулах сургалтад хамруулж, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжинэ.

1.6.3 Их дээд болон мэргэжлийн сургууль төгссөн залуучуудыг орон нутагтаа ажиллах боломж нөхцөлөөр хангана.

1.6.4 Зорилтот бүлгийн иргэдийг хөдөлмөрийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагатай хамтран ажлын байраар хангана.

1.7 Залуучуудын хөгжлийг дэмжинэ

- 1.7.1 Гарааны бизнес эрхлэгч оюутан залуучуудад бизнесээ тэлэх, эрчимжүүлэхэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадвар олгох цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.
- 1.7.2 Гэр бүл, хүүхэд, оюутан залуучууд чөлөөт цагаа зөв боловсон өнгөрөөх орчин төвүүдийг бий болгоно.
- 1.7.3 Оюутан, Залуучууд, өсвөр үеийнхнийг гаднын сөрөг нөлөө, бусдын дарамт, гэмт хэрэгт өртөх, мансууруулах болон сэтгэцэд нөлөөлөх бодис хэрэглэхээс сэргийлэх, цахим орчин дахь аюулгүй байдлыг хангах хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

1.8 Ахмадын хөгжлийг дэмжинэ

- 1.8.1 Хөдөлмөрийн чадвартай ахмадуудын орлогоо нэмэгдүүлэх боломжийг бүрдүүлнэ.
- 1.8.2 Ахмадын урлаг, спортын наадмыг 2 жил тутамд зохион байгуулна.
- 1.8.3 "Ахмад настны хөгжил хамгааллын үндэс"-ний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.
- 1.8.4 Сумын ахмадын өргөөг урсгал засвар хийж, тохижуулан, үйл ажиллагааг идэвхжүүлнэ..

1.9 Нийгмийн хамгааллын бодлогыг оновчтой хэрэгжүүлнэ

- 1.9.1 Орлого багатай өрхийн нийгмийн хамгаалал, амьжиргааг дээшлүүлэх, олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн хalamжийн үйлчилгээг чанаржуулна.
- 1.9.2 Амьжиргааны баталгаажих түвшнээс доогуур орлоготой иргэдэд эмнэлгийн тусlamж үйлчилгээ авах " Цахим карт" бий болгоно.
- 1.9.3 Зорилтод бүлгийн өрхийн хөгжил, хамгааллыг сайжруулах үндэсний хөтөлбөрийг үргэлжлүүлнэ.

1.10. Хүүхэд, гэр бүл эмэгтэйчүүдийн хөгжил

- 1.10.1 Хүүхдийг зам тээврийн ослоос урьдчилан сэргийлж хүүхэд олноор зорчих хэсгийг гарц,хурд сааруулагч, гэрлэн дохио, камертай болгоно.
- 1.10.2 Хүүхдийн тоглоомын талбай, орчны стандартыг мөрдүүлж хүүхдэд аюулгүй орчныг бүрдүүлнэ.
- 1.10.3 Эмэгтэйчүүдийн товлолт дархлаажуулалтыг нэвтрүүлж умайн хүзүүний хорт хавдраас сэргийлэх, хөхний эрүүл мэндийг хамгаалах "Энх Бүсгүй" хөтөлбөрийг дэмжиж ажиллана
- 1.10.4 Хүүхэд, эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, тэднийг хамгаалах үйл ажиллагааг чанаржуулна.
- 1.10.5 Суманд Ясли ажиллуулах эхлэлийг тавина.

ХОЁР. САЙН ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО

2.1 Мэргэшсэн чадварлаг төрийн алба

2.1.1 Төрийн жинхэнэ албан хаагч сонгуулийн үр дүнгээс үл хамааран чадахуйн болон шатлан дэвших зарчмын дагуу төрийн албанц тогтвортой ажиллах нөхцөлийг хадгална.

2.1.2 Төрийн тусгай болон жинхэнэ албан хаагчдын ажлын гүйцэтгэл, ёс зүй, сахилга хариуцлагыг улам дээшлүүлж шилдэг төрийн албан хаагчийг шалгаруулж нийгмийн асуудал, ажиллах орчин нөхцөлийг сайжруулна.

2.1.3 Авлигаас урьдчилан сэргийлэх, төрийн албан хаагчдыг тасралтгүй сургаж хөгжүүлэх, цахим сургалтын хөтөлбөрийг үр дүнтэй хэрэгжүүлнэ.

2.1.4 Төрийн байгууллагуудын хүний нөөцийн бодлого төлөвлөлтийг өнөөгийн суурь тувшиний судалгаанд үндэслэн боловсруулж гүйцэтгэл, үр дүнд суурилсан “МЕРИТ” төслийг хэрэгжүүлнэ.

2.1.5 Төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах ажлын хүрээнд багийн засаг дарга нарыг сургаж дадлагажуулан, сахилга хариуцлагыг дээшлүүлнэ.

2.2 Хүнд сурталгүй -цахим сүм

2.2.1 Төрийн байгууллагад байгаа мэдээллийг иргэн, аж ахуйн нэгжээс шаарддаг байдлыг бүрэн халж, иргэд нэг удаа бүртгүүлээд төрийн цахим үйлчилгээг шуурхай авдаг “Нэг иргэн-нэг бүртгэл” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

2.2.2 Төрийн байгууллагын дотоод үйл ажиллагааны удирдлагын нэгдсэн систем “mgov.erg.mn” –г шинээр нэвтрүүлнэ.

2.2.3 Цахим засаглал бодлогын хүрээнд “Дан” “Хур” цахим системийг бүх суманд нэвтрүүлнэ.

2.2.4 Гэмт хэргийн тоог бууруулах, иргэдийн аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор гэрэлтүүлэг, камержуулалтыг сайжруулж нэмэгдүүлнэ.

2.3 Шилэн тендерийг зохион байгуулна.

2.3.1 Төсвийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагаа /Тендер/-г нээлттэй ил тод шилэн болгоно.

2.3.2 Сумын бүх төрийн байгууллагуудын “шилэн данс”-ыг хөтлөлтийг үргэлжлүүлнэ.

2.4 Хариуцлагатай уул уурхайг бий болгоно.

2.4.1 Уул уурхайн төслүүдийн нутгийн хөгжилд оруулах хувь нэмрийг нэмэгдүүлнэ.

2.4.2 Уул уурхайн бүтээгдэхүүний тээвэрлэлтийг байгаль орчинд сөрөг нөлөөгүйгээр зохион байгуулахад шаардлагатай арга хэмжээг авч, нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулан хамтран ажиллана.

2.4.3 Хариуцлагатай уул уурхай хөгжүүлэх бодлогыг баримтлах, ашигт малтмалын хайгуул, ашиглалт, дэд бүтэц, бусад үйл ажиллагааны улмаас эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлтийг хийлгэх.

2.4.4 Хариуцлагатай бичил уул уурхайг орон нутгийн иргэдтэй хамтран дэмжиж ажиллана.

2.5 Ногоон хөгжлийн бодлогыг хэрэгжүүлнэ.

- 2.5.1 Сумын төвийг бүсчилсэн ногоон хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр хамруулж, сумдад “Сумын хөгжил” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.
- 2.5.2 Сумын төвийн ундны усны эх үүсвэрийг өргөтгөх ажлыг эхлүүлнэ.
- 2.5.3 Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээг нэмэгдүүлнэ
- 2.5.4 Сумын хогийн цэгийг эмх цэгцэд оруулж, хог хаягдлыг ангилан ялган хог хаягдлын менежментийг сайжруулна.

ГУРАВ. ХӨДӨӨ АЖ АХҮЙН БОДЛОГО

3.1 Малчдын амьжиргааг сайжруулна.

- 3.1.1 Монгол малын махыг олон улсад сурталчлан таниулж “Дундговийн мах”, “Дундговийн айраг” “Өлзийтийн ингэний хоормог” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.
- 3.1.2 Малчдын орлогыг тогтвортой байлгахад анхааран “Ноолуур” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

3.1.3 Хөдөө аж ахуйн салбарт малчид, тариаланчдын залгамж халааг бэлтгэх” Илгээлтийн эзэн-III” аяныг хэрэгжүүлнэ.

3.2 Малаас гарах бүтээгдэхүүний үр өгөөжийг нэмэгдүүлнэ.

- 3.2.1 ”Дэлийн Улаан” ноолууртай ямааны омог батлуулан нутгийн брэнд цөм сүргийн тоо толгойг нэмэгдүүлж, эдийн засгийн эргэлтэд оруулна.
- 3.2.2 “Монгол мал-2” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, малыг эрүүлжүүлэх, чанар, ашиг шимийг сайжруулах ажлыг эрчимжүүлж, малын тоог чанарт шилжүүлж ашиг шим, хүртээмжийг сайжруулах ажлыг зохион байгуулна.

3.3 Мал эмнэлгийн үйлчилгээг чанаржуулна.

- 3.3.1 Халдварт өвчинтэй тэмцэх, мал сүргийг бүрэн вакцинжуулах, бүх багийг мал угаах ванн-тай болгож бог малыг 100 хувь хамруулна.
- 3.3.2 Мал эмнэлгийн шинэчлэлийг төгөлдөржүүлж, малын эмч, зоо техникчдийг тэтгэлэгт хөтөлбөрөөр бэлтгэж сум, орон нутагт ажиллуулна.
- 3.3.3 Мал эмнэлэг үржлийн тасгийн үйл ажиллагааг дэмжиж машин техник хэрэгслээр хангаж халдварт болон бусад өвчлөлийг бууруулна.
- 3.3.4 Зохиомол хээлтүүлгийн аргаар “Сайнцагаан хонь” цөм сүргийн тоог суманд нэвтрүүлнэ.

3.4 Бэлчээрийн менежментийг сайжруулна.

- 3.4.1 Бэлчээрийн усан хангамжийг нэмэгдүүлж бэлчээрт гүн өрмийн худаг, энгийн уурхайн худгуудыг сэргээн засварлах буюу шинээр гаргана.
- 3.4.2 Бэлчээрийн хөнөөлт үлийн цагаан оготнотой байгальд халгүй энгийн механик арга болон микробиологийн аргыг хослуулан тэмцэж бэлчээрийг хамгаална.

3.5 Хүнсний болон газар тариаланг дэмжинэ

- 3.5.1 Хүлэмжийн аж ахуй / дөрвөн улирлын хүлэмж, зоорь/-г хөгжүүлэх замаар хүнсний нарийн ногооны тариалалтыг нэмэгдүүлнэ.

3.5.2 Суманд усжуулалтыг нэмэгдүүлж чацаргана, төмс, хүнсний ногоо тариалах хувь хүн ,аж ахуйн нэгжийг дэмжинэ.

ДӨРӨВ. ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО

4.1 Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжинэ

4.1.1 Сайнцагаан, Эрдэнэдалай, Говь-Угаал зэрэг сумдад байгуулагдах мах, сүү, хоёрдогч түүхий эд боловсруулах үйлдвэрт малчдын түүхий эдийг шууд нийлүүлнэ.

4.1.2 Орон нутгийн онцлогтой брэнд хүнсийг дотоод, гадаадын зах зээлд гарах нутгийн иргэдийн өргөн оролцоотой хоршоог байгуулахыг дэмжинэ.

4.1.3 Сумын онцлогт нь нийцсэн жижиг дунд үйлдвэр байгуулна.

4.1.4 Жижиг дунд үйлдвэр эрхлэгчдийн бараа бүтээгдэхүүнийг гадаад, болон дотоодын зах зээлд нэвтрүүлэх үзэсгэлэн худалгааг тогтмол зохион байгуулна.

4.2 Төрөлжсөн аялал жуулчлал бий болгоно.

4.2.1 “Цагаан суварга”-т аялал жуулчлалын төвийг байгуулж орон нутгийн аялал жуулчлалын сүлжээг олон улсын аялал, жуулчлалын бүстэй холбоно.

4.2.2 Жуулчдад үзүүлэх уламжлалт зан заншил, нутгийн онцлогтой бүтээгдэхүүн үйлчилгээ / Айрагны баяр, тэмээний баяр, Ардын урлагийн наадам г.м/-г сурталчлах эвент арга хэмжээг тогтмолжуулна.

4.2.3 Орон нутгийн онцлогийг илтгэсэн бэлэг дурсгал, гар урлалын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл иргэн, аж ахуйн нэгжийг дэмжинэ.

4.2.4 Аялал жуулчлалын гадаад хамтын ажиллагаа, олон улсын сурталчилгаа, маркетингийн ажлыг эрчимжүүлж жуулчдын тоог нэмэгдүүлнэ.

4.3 Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл

4.3.1. Аймгийн БНХАУ, ОХУ, Өмнөд Солонгос, Япон, Чех зэрэг улс орнуудтай тогтоосон хамтын ажиллагаанд сумас оролцоог нэмэгдүүлнэ.

4.3.2 Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд шинжлэх ухаан, технологи, инновацийн тэргүүлэх чиглэлд хөрөнгө оруулалт санхүүжилт татан бичил бизнес эрхлэгч нарыг дэмжих хөтөлбөр боловсруулна.

4.3.3 Жил бүр зохион байгуулагддаг “Дундговь түншлэл” арга хэмжээнд өргөн бүрэлдэхүүнтэй оролцоно.

4.4 Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулна.

4.4.1 Суманд нийтийн хоол, зочид буудал болон бусад үйлчилгээний газар байгуулах иргэд, ААН-ийн санал санаачилгыг бүрэн дэмжинэ.

ТАВ. БҮТЭЭН БАЙГУУЛАЛТ, ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН БОДЛОГО

5.1 Эдийн засгийн үр өгөөжөө өгөх хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлнэ.

5.1.1 Мандалговь-Өлзийт чиглэлийн авто замыг шинээр барих ажлыг эхлүүлэх

5.2. Гэр хорооллын дахин төлөвлөлтийг хийнэ.

5.2.1 Олон төрлийн /орлогод нийцсэн, түрэсийн, ногоон/ орон сууцны хангамжийг нэмэгдүүлж, инженерийн хангамжтай сууцаар хангана.

а Сумын гэр хорооллын газрыг дахин зохион байгуулах

в. Ашиглалтын шаардлага хангахгүй, өнгө үзэмж муутай барилга, орон сууцыг буулгаж, шинээр барих

5.2.2 Сумын гэр хорооллын инженерийн дэд бүтцийг нэмэгдүүлнэ.

5.2.3 Суманд “Шинэ Хашаа”, “Шинэ хороолол” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

5.2.4 Сумын айл өрхийн нүхэн жорлонг “Эко жорлон” болгоно.

5.2.5 Сумын төвийн хуучин орон сууцны гадна фасад болон дээврийн засварыг хийж, зам талбай тохижилтын ажлыг хийнэ.

5.3 Хот хөдөөгийн хөгжлийн ялгааг багасгана

5.3.2 Сумын халуун усны газрыг шинэчилж, нийтийн ахуйн үйлчилгээний дэд бүтцийг нь сайжруулна.